

Literatura ACTA MEDICINAE 15/2025 Praktický lékař

- 2 **Nová antiobezitika**
prof. MUDr. Štěpán Svačina, DrSc., MBA III. interní klinika – klinika endokrinologie a metabolismu, 1. LF UK a VFN Praha
- 2 **Očekávání kladená na praktické lékaře v kardiovaskulární prevenci**
doc. MUDr. Bohumil Seifert, Ph.D. | MUDr. Norbert Král, Ph.D. Ústav všeobecného lékařství, 1. LF UK, Praha
- 2 **Jak rozpoznat syndrom vyhoření u sebe a kolegů v primární péči**
doc. MUDr. Martina Zvěřová, Ph.D. Psychiatrická klinika, 1. LF UK a VFN Praha
- 2 **Imunodeficiency v ordinacích praktických lékařů**
prof. MUDr. Jiřina Bartůňková, DrSc. Ústav imunologie, 2. LF UK a FN Motol, Praha
- 2 **Roztroušená skleróza a úloha praktického lékaře**
prof. MUDr. Eva Kubala Havrdová, CSc. Neurologická klinika, 1. LF UK a VFN Praha
- 3 **Syntroxine – někdy i malá kapka stačí ke štěstí, aby ze dvou byli tři – kazuistika**
MUDr. Kateřina Himmelová, MBA Hi-dent, s. r. o., diabetologie-endokrinologie, akreditované pracoviště 1. typu
- 3 **Jak praktičtí lékaři přispívají k diagnostice a léčbě ischemické choroby dolních končetin**
doc. MUDr. Bohumil Seifert, Ph.D. | MUDr. Jana Vojtíšková Ústav všeobecného lékařství, 1. LF UK, Praha
- 3 **Spolupráce kardiologa a praktického lékaře u pacientů se srdečním selháním**
MUDr. Tereza Švarcová Kardiologická klinika, FN HK; Kardiologická ambulance Edumed, s. r. o., Hradec Králové;
Kardiologická ambulance Pulmocard, s. r. o., Třebechovice pod Orebem
- 3 **V jakém věku je správné zahájit měření a intervenci kardiovaskulárního rizika**
MUDr. Martin Šatný, Ph.D. Centrum preventivní kardiologie, III. interní klinika – klinika endokrinologie a metabolismu,
1. LF UK a VFN Praha
- 4 **Co by měl praktický lékař vědět o kardiogenetice**
MUDr. Markéta Hojsáková GHC GENETICS, s. r. o.; Oddělení genetiky a molekulární diagnostiky, Centrum PATOS, Krajská
nemocnice Liberec, a. s.; Oddělení lékařské genetiky, Fakultní Thomayerova nemocnice
- 4 **Diagnostika dlouhotrvajícího kašle**
doc. MUDr. Václava Bártů, Ph.D. Plicní oddělení, Medicon, a. s., Praha
- 4 **Racionální přístup k respiračním virům v kontextu medicíny založené na důkazech**
MUDr. Peter Kunč, PhD. Imunoalergologická ambulance, NÚDTaRCH, n. o., Dolný Smokovec, SR
- 4 **Nejčastější kožní projevy vyvolané virem herpes simplex**
MUDr. Radek Litvik Kožní oddělení, LF OU a FN Ostrava
- 4 **Arzenál vakcín dostupných v České republice – přehled, čím chránit pacienty**
MUDr. Jiří Hanousek Ordinace praktického lékaře, Hradec Králové
- 5 **Racekadotril v léčbě akutních průjmových onemocnění**
doc. MUDr. Jiří Slíva, Ph.D. Ústav farmakologie, 3. LF UK, Praha
- 5 **Vliv magnezia a vitamínu B₆ na kvalitu spánku a stresovou odolnost nejen u pacientů s diabetem**
doc. MUDr. Michal Dubský, Ph.D., FRSPH, MBA Centrum diabetologie, IKEM, Praha
- 5 **Nízkoobjemová střevní očista před koloskopií**
MUDr. Petr Hrabák IV. interní klinika – Klinika gastroenterologie a hepatologie, VFN Praha

Nová antiobezitika

prof. MUDr. Štěpán Svačina, DrSc., MBA III. interní klinika – klinika endokrinologie a metabolismu, 1. LF UK a VFN Praha

- 1 Svačina, Š.: Inkretinová léčba – historie, současnost a perspektivy. Mlečice, Axonite, 2025, s. 128.
- 2 SPC Mounjaro, 2025.
- 3 Aronne, L., et al.: Continued treatment with tirzepatide for maintenance of weight reduction in adults with obesity: the SURMOUNT-4 randomized clinical trial. *JAMA*, 2024, 331, s. 38–48.
- 4 SPC Wegovy 2025.

Očekávání kladená na praktické lékaře v kardiovaskulární prevenci

doc. MUDr. Bohumil Seifert, Ph.D. | MUDr. Norbert Král, Ph.D. Ústav všeobecného lékařství, 1. LF UK, Praha

- 1 Národní kardiovaskulární plán. Dostupné z: www.mzd.gov.cz/narodni-kardiovaskularni-plan-cr-na-obdobi-2025-2035/, vyhledáno 29. 8. 2025.
- 2 Hlavní zjištění projektu PaRIS. Dostupné z: <https://mzd.gov.cz/wp-content/uploads/2025/06/MZ-brozura-PaRIS-web.pdf>, vyhledáno 29. 8. 2025.
- 3 Krogsbøll, L. T. – Jørgensen, K. J. – Gøtzsche, P.: General health checks in adults for reducing morbidity and mortality from disease. *Cochrane Database Syst Rev*, 2019, 1, CD009009.
- 4 Martins, C. – Godycki-Ćwirko, M. – Heleno, B. – Brodersen, J.: Quaternary prevention: reviewing the concept. Quaternary prevention aims to protect patients from medical harm. *Eur J Gen Pract*, 2018, 24, s. 106–111.
- 5 Kherad, O. – Carneiro, A. V.: Choosing Wisely Working Group of the European Federation of Internal Medicine: General health check-ups: To check or not to check? A question of choosing wisely. *Eur J Intern Med*, 2023, 109, s. 1–3.
- 6 Král, N. – de Waard, A. M. – Schellevis, F. G., et al.: What should selective cardiometabolic prevention programmes in European primary care look like? A consensus-based design by the SPIMEU group. *Eur J Gen Pract*, 2019, 25, s. 101–108.
- 7 NZIP – Národní zdravotnický informační portál. Dostupné z: <https://www.nzip.cz>, vyhledáno 29. 8. 2025.
- 8 Větrovský, T.: Význam pohybové aktivity. In: Seifert, B. – Býma, S.: *Všeobecné praktické lékařství*. Praha, Galén, 2024, s. 1006.

Jak rozpoznat syndrom vyhoření u sebe a kolegů v primární péči

doc. MUDr. Martina Zvěřová, Ph.D. Psychiatrická klinika, 1. LF UK a VFN Praha

- 1 Kebza, V. – Šolcová, I.: *Syndrom vyhoření*. Praha, Státní zdravotní ústav, 2003, s. 23.
- 2 Rush, M. D.: *Syndrom vyhoření*. Praha, Návrat domů, 2003, s. 129.
- 3 World Health Organization. Burn-out an "occupational phenomenon": International Classification of Diseases. 2019. Dostupné z: <https://www.who.int/news/item/28-05-2019-burn-out-an-occupational-phenomenon-international-classification-of-diseases>, vyhledáno 25. 8. 2025.
- 4 Pešek, R. – Praško, J.: *Syndrom vyhoření – Jak se prací a pomáháním druhým nezničit: pohledem kognitivně behaviorální terapie*. Praha, Pasparta, 2016, s. 180.
- 5 Lastovkova, A. – Carder, M., et al.: Burnout syndrome as an occupational disease in the European Union: an exploratory study. *Industrial Health*, 2018, 56, s. 160–165.
- 6 Baehrer-Kohler, S.: *Burnout for experts: prevention in the context of living and working*. New York, Springer, 2013, s. 257.
- 7 De Silva, P. – Hewage, C. – Fonseka, P.: Burnout: an emerging occupational health problem. *Galle Medical Journal*, 2009, 14, s. 52–55.
- 8 Jobánková, M., et al.: *Kapitoly z psychologie pro zdravotnické pracovníky*. Brno, Institut pro další vzdělávání pracovníků ve zdravotnictví, 2002, s. 225.
- 9 Morovicová, E., et al.: *Komunikace v medicíně*. Bratislava, Univerzita Komenského, 2014, s. 212.
- 10 De Hert, S.: Burnout in healthcare workers: prevalence, impact and preventative strategies. *Local and Regional Anesthesia*, 2020, 13, s. 171–183.
- 11 Šamánek, M.: Syndrom vyhoření u lékařů. Kapitoly z kardiologie pro praktické lékaře. *Kapitoly online*, 1. 2017, dostupné z: <https://lekar.kapitoly-online.cz/archiv/clanek/2302>, vyhledáno 25. 8. 2025.
- 12 McMurray, J. E. – Linzer, M. – Konrad, T. R., et al.: The work lives of women physicians – results from the physician work life study. *Journal of General Internal Medicine*, 2000, 15, s. 372–380.
- 13 Mažgútová, A.: *Verejno-zdravotnícky význam psychických porúch pri profesionálnej záťaž*. Martin, Univerzita Komenského, 2011, s. 149.
- 14 Ptáček, R. – Raboch, J.: Diagnóza českého zdravotnictví – Z73.0? Stres a vyhoření lékařů českých. *Tempus Medicorum*, 2013, 22, s. 3–9.
- 15 Kobasa, S. C. – Maddi, S. R. – Kahn, S.: Hardiness and health. *Journal of Personality and Social Psychology*, 1982, 42, s. 168–177.
- 16 Montgomery, A.: The inevitability of physician burnout: Implications for interventions. *Burnout Research*, 2014, 1, s. 50–56.
- 17 Ozyurt, A. – Hayran, O. – Sur, H.: Predictors of burnout and job satisfaction among Turkish physicians. *QJM: An International Journal of Medicine*, 2006, 99, s. 161–169.
- 18 Goldberg, R. – Boss, R. W. – Chan, L., et al.: Burnout and its correlates in emergency physicians: four years' experience with a wellness booth. *Academic Emergency Medicine*, 1996, 3, s. 1156–1164.
- 19 Žucha, I. – Čaplová, T., et al.: *Lékařská psychologie*. Bratislava, Univerzita Komenského, 2012, s. 208.
- 20 Langelaan, S. – Bakker, A. B. – van Doornen, L. J. P. – Schaufeli, W. B.: Burnout and work engagement: Do individual differences make a difference? *Personality and Individual Differences*, 2006, 40, s. 521–532.
- 21 Ghorpade, J. – Lackritz, J. – Singh, G.: Personality as a moderator of the relationship between role conflict, role ambiguity, and burnout. *Journal of Applied Social Psychology*, 2011, 41, s. 1275–1298.
- 22 Medical Tribune. 2025. Dostupné z: <https://www.tribune.cz/vsechny-clanky/vyhoreni-zaviza-kazdy-paty-prakticky-lekar-na-vine-je-i-syndrom-obvodaka/>, vyhledáno 25. 8. 2025.
- 23 Maslach, C. – Jackson, S. E.: Maslach Burnout Inventory – Human Services Survey (MBI-HSS). In: Maslach, C. – Jackson, S. E. – Leiter, M. P.: *MBI Manual*. Palo Alto, CA, Consulting Psychologists Press, 1996, s. 191–218.
- 24 Moss, M. – Good, V. S. – Gozal, D., et al.: An official critical care societies collaborative statement – burnout in critical care health-care professionals: a call for action. *Chest*, 2016, 150, s. 17–26; *Crit Care Med*, 2016, 44, s. 1414–1421; *Am Respir Critical Care Med*, 2016, 194, s. 106–113.
- 25 Nešpor, K.: Prevence profesionálního stresu a syndromu vyhoření. *Medicina pro praxi*, 2007, 4, s. 371–373.
- 26 Lloyd, M. – Bor, R.: *Communication Skills for Medicine*. Londýn, Churchill Livingstone, 2009, s. 202.
- 27 Marine, A. – Ruotsalainen, J. – Serra, C. – Verbeek, J.: Preventing occupational stress in healthcare workers. *Cochrane Database of Systematic Reviews*, 2006, 18, CD002892.
- 28 van Wyk, B. E. – Pillay-Van Wyk, V.: Preventive staff-support interventions for health workers. *Cochrane Database of Systematic Reviews*, 2010, 17, D003541.

Imunodeficiencie v ordinacích praktických lékařů

prof. MUDr. Jiřina Bartůňková, DrSc. Ústav imunologie, 2. LF UK a FN Motol, Praha

- 1 Poli, M. C. – Akseptijevich, I. – Bousfiha, A. A., et al.: Human inborn errors of immunity: 2024 update on the classification from the International Union of Immunological Societies Expert Committee. *Journal of Human Immunology*, 2025, 1, s. e20250003, doi: 10.70962/jhi.20250003. Doplnková tabulka dostupná z: <https://uiis.org/committees/iei/>.
- 2 Bartůňková, J. – Šedivá, A.: *Imunodeficiencie*. Praha, Grada Publishing, 2021.
- 3 Woicka-Kolejwa, K. – Zaczerniuk, M. – Majak, P., et al.: Food allergy is associated with recurrent respiratory tract infections during childhood. *Postepy Dermatol Alergol*, 2016, 33, s. 109–113, doi: 10.5114/ada.2016.59151.
- 4 Wyatt, T. A. – Bailey, K. L. – Simet, S. M., et al.: Alcohol potentiates RSV-mediated injury to ciliated airway epithelium. *Alcohol*, 2019, 80, s. 17–24, doi: 10.1016/j.alcohol.2018.07.010.
- 5 Auricchio, R. – Cielo, D. – de Falco, R., et al.: Respiratory infections and the risk of celiac disease. *Pediatrics*, 2017, 140, e20164102, doi: 10.1542/peds.2016-4102.
- 6 Guarnieri, G. – Olivieri, B. – Senna, G., et al.: Relative humidity and its impact on the immune system and infections. *Int J Mol Sci*, 2023, 24, s. 9456, doi: 10.3390/ijms24119456.
- 7 Huttunen, R. – Heikkinen, T. – Syrjänen, J.: Smoking and the outcome of infection. *J Intern Med*, 2011, 269, s. 258–269, doi: 10.1111/j.1365-2796.2010.02332.x.
- 8 Dondi, A. – Carbone, C. – Manieri, E., et al.: Outdoor air pollution and childhood respiratory disease: the role of oxidative stress. *Int J Mol Sci*, 2023, 24, s. 4345, doi: 10.3390/ijms24054345.
- 9 Carreras, G. – Lugo, A. – Gallus, S., et al.: Burden of disease attributable to second-hand smoke exposure: A systematic review. *Prev Med*, 2019, 129, 105833, doi: 10.1016/j.ypmed.2019.105833.
- 10 Martin, W. J. – Mirmozaffari, Y. – Cook, L. M., et al.: The role of the environment and occupational exposures in chronic rhinosinusitis. *Curr Allergy Asthma Rep*, 2025, 25, s. 16, doi: 10.1007/s11882-025-01197-7.
- 11 Nathan, D. – Hoo, Y.: Association of obesity and covid-19 severity: the systematic review. *International Journal of Medical Science and Clinical* *Invention*, 2021, 8, s. 5802–5807, doi: 10.18535/ijmsci/v8i11.108.
- 12 Calder, P. C.: Nutrition and immunity: lessons from coronavirus disease-2019. *Proc Nutr Soc*, 2025, 84, s. 8–23, doi: 10.1017/S0029665123004792.
- 13 Bartůňková, J.: Bakteriální imunomodulátory. *Causa subita*, 2003, 6, s. 384–386.
- 14 Suez, J. – Zmora, N. – Zilberman-Schapira, G., et al.: Post-antibiotic gut mucosal microbiome reconstitution is impaired by probiotics and improved by autologous FMT. *Cell*, 2018, 174, s. 1406–1423.e16, doi: 10.1016/j.cell.2018.08.047.
- 15 Pedersen, B. K. – Hoffman-Goetz, L.: Exercise and the immune system: regulation, integration, and adaptation. *Physiol Rev*, 2000, 80, s. 1055–1081, doi: 10.1152/physrev.2000.80.3.1055.
- 16 Knechtle, B. – Waśkiewicz, Z. – Sousa, C. V., et al.: Cold water swimming—benefits and risks: a narrative review. *Int J Environ Res Public Health*, 2020, 17, s. 8984, doi: 10.3390/ijerph17238984.

Roztroušená skleróza a úloha praktického lékaře

prof. MUDr. Eva Kubala Havrdová, CSc. Neurologická klinika, 1. LF UK a VFN Praha

- 1 Havrdová, E., et al.: *Roztroušená skleróza*. Praha, Mladá fronta, 2013, s. 488.
- 2 Klinický doporučený postup pro diagnostiku a léčbu RS a NMOSD, dostupné z: https://www.czech-neuro.cz/content/uploads/2024/04/standard_rs_a_nmoseid_2023__pub_v3.1.pdf, vyhledáno 27. 10. 2025.
- 3 Havrdová, E. – Galetta, S. – Hutchinson, M., et al.: Effect of

natalizumab on clinical and radiological disease activity in multiple sclerosis: a retrospective analysis of the Natalizumab Safety and Efficacy in Relapsing-Remitting Multiple Sclerosis (AFFIRM) study. *Lancet Neurol*, 2009, 8, s. 254–260.

4 **Giovannoni, G. – Tomic, D. – Bright, J. R. – Havrdová, E.**: „No evident disease activity”: The use of combined assessments in the management of patients with multiple sclerosis. *Mult Scler*, 2017, 23, s. 1179–1187.

5 **Uher, T. – Havrdová, E. K. – Benkert, P., et al.**: Measurement of neurofilaments improves stratification of future disease activity in early multiple sclerosis. *Mult Scler*, 2021, 27, s. 2001–2013.

6 **Stastna, D. – Elberling, F. – Pontieri, L., et al.**: COVID-19 vaccination and relapse activity: A nationwide cohort study of patients with

multiple sclerosis in Denmark. *Eur J Neurol*, 2024, 31, e16163.

7 **Nytrva, P. – Stastna, D. – Tesar, A., et al.**: Immunity following SARS-CoV-2 vaccination in autoimmune neurological disorders treated with rituximab or ocrelizumab. *Front Immunol*, 2023, 14, 1149629.

8 **Weld-Blundell, I. V. – Grech, L. – Learmonth, Y. C., et al.**: Lifestyle and complementary therapies in multiple sclerosis guidelines: Systematic review. *Acta Neurol Scand*, 2022, 145, s. 379–392.

9 **Learmonth, Y. C. – Motl, R. W.**: Exercise training for multiple sclerosis: a narrative review of history, benefits, safety, guidelines, and promotion. *Int J Environ Res Public Health*, 2021, 18, s. 13245.

10 **Kalib, R. – Brown, T. R. – Coote, S., et al.**: Exercise and lifestyle physical activity recommendations for people with multiple sclerosis throughout the disease course. *Mult Scler*, 2020, 26, s. 1459–1469.

11 **Cano Porras, D. – Siemonsma, P. – Inzelberg, R., et al.**: Advantages of virtual reality in the rehabilitation of balance and gait: Systematic review. *Neurology*, 2018, 90, s. 1017–1025.

12 **Mohr, D. C. – Lovera, J. – Brown, T., et al.**: A randomized trial of stress management for the prevention of new brain lesions in MS. *Neurology*, 2012, 79, s. 412–419.

13 **Lanz, T. V. – Brewer, R. C. – Ho, P. P., et al.**: Clonally expanded B cells in multiple sclerosis bind EBV EBNA1 and GlialCAM. *Nature*, 2022, 603, s. 321–327.

14 **Magyari, M. – Sorensen, P. S.**: Comorbidity in multiple sclerosis. *Front Neurol*, 2020, 11, s. 851, doi: 10.3389/fneur.2020.00851.

15 **Hernandez, J.**: Multiple sclerosis treatment review for primary care providers. *Nurse Pract*, 2024, 49, s. 38–47.

Syntroxine – někdy i malá kapka stačí ke štěstí, aby ze dvou byli tři – kazuistika

MUDr. Kateřina Himmelová, MBA Hi-dent, s. r. o, diabetologie-endokrinologie, akreditované pracoviště 1. typu

1 **Límanová, Z. – Springer, D.**: Současné zkušenosti s vyšetřováním tyreopatií v graviditě – výsledky pilotního projektu. *Čas Lék Čes*, 2011, 150, s. 389–393.

2 **Springer, D. – Zima, T. – Límanová, Z.**: Reference intervals in evaluation of maternal thyroid function during the first trimester of pregnancy. *Eur J Endocrinol*, 2009, 160, s. 791–797.

3 **Jiskra, J.**: Tyreopatie v těhotenství: úvod, prevalence a rizika. *Medicina pro praxi*, 2012, 9, s. 233–237. Dostupné z: <https://www.medicinapropraxi.cz/pdfs/med/2012/05/08.pdf>, vyhledáno 21. 11. 2025.

4 **American Thyroid Association**: Guidelines for the Management of Thyroid Disease During Pregnancy and the Postpartum. 2017.

5 **Stagnaro-Green, A.**: Thyroid and pregnancy: Time for universal screening? *Nat Rev Endocrinol*, 2017, 13, s. 192–194, doi: 10.1038/nrendo.2017.17.

6 **Endokrinologická společnost ČR**: Doporučené postupy. 2023.

7 **SPC přípravku Syntroxine (levothyroxine sodium)**. Praha, Státní ústav pro kontrolu léčiv (SÚKL).

8 **Ducharme, M. – Scarsi, C. – Bettazzi, E., et al.**: A novel levothyroxine solution results in similar bioavailability whether taken 30 or just 15 minutes before a high-fat high-calorie meal. *Thyroid*, 2022, 32, doi: 10.1089/thy.2021.0604.

9 **Onemocnění štítné žlázy v klinické praxi**. MEDICAL TRIBUNE CZ, 2012.

Dostupné z: <https://www.tribune.cz/archiv/onemocneni-stitne-zlazy-v-klinicke-praxi/>, vyhledáno 21. 11. 2025.

10 **Eghtedari, B. – Correa, R.**: Levothyroxine. In: StatPearls. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024. Dostupné z: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK539808/>, vyhledáno 21. 11. 2025.

11 **Seng Yue, C. – Scarsi, C. – Bettazzi, E., et al.**: Proton pump inhibitors do not affect the bioavailability of a novel liquid formulation of levothyroxine. *Endocr Pract*, 2024, 30, s. 513–520.

12 **Marek, J. – Hána, V.**: *Endokrinologie*. Praha, Galén, 2017.

Jak praktičtí lékaři přispívají k diagnostice a léčbě ischemické choroby dolních končetin

doc. MUDr. Bohumil Seifert, Ph.D. | MUDr. Jana Vojtíšková Ústav všeobecného lékařství, 1. LF UK, Praha

1 **Frank, U. – Nikol, S. – Belch, J., et al.**: ESMV Guideline on peripheral arterial disease. *Vasa*, 2019, 48, suppl. 102, s. 1–79.

2 **Amrock, S. M. – Abraham, C. Z. – Jung, E., et al.**: Risk factors for mortality among individuals with peripheral arterial disease. *Am J Cardiol*, 2017, 120, s. 862–867.

3 **Karetová, D. – Vojtíšková, J. – Roztočil, K. – Seifert, B.**: Ischemická choroba dolních končetin. Doporučený postup pro všeobecné praktické lékaře. SVL ČLS JEP. 2022. S. 1–16. Dostupné z: <https://www.svl.cz/svl-docs/doporucene-postupy/29/>

ischemicka-choroba-dolnich-koncetin-2022.pdf, vyhledáno 13. 8. 2025.

4 **Dachun, X. – Jue, L. – Liling, Z., et al.**: Sensitivity and specificity of the ankle-brachial index to diagnose peripheral artery disease: a structured review. *Vasc Med*, 2010, 15, s. 361–369.

5 **Davies, J. H. – Richards, J. – Conway, K., et al.**: Primary care screening for peripheral arterial disease: a cross-sectional observational study. *Br J Gen Pract*, 2017, 67, s. e103–e110.

6 **Mays, R. J. – Rogers, R. K. – Hiatt, W. R., et al.**: Community walking

programs for treatment of peripheral artery disease. *J Vasc Surg*, 2013, 58, s. 1678–1687.

7 **Bevan, G. H. – White Solaru, K. T.**: Evidence-based medical management of peripheral artery disease. *Arterioscler Thromb Vasc Biol*, 2020, 40, s. 541–553.

8 **Bonaca, M. P. – Bauersachs, R. M. – Anand, S. S., et al.**: Rivaroxaban in peripheral artery disease after revascularization. *N Engl J Med*, 2020, 382, s. 1994–2004.

Spolupráce kardiologa a praktického lékaře u pacientů se srdečním selháním

MUDr. Tereza Švarcová Kardiologická klinika, FN HK; Kardiologická ambulance Edumed, s. r. o., Hradec Králové; Kardiologická ambulance Pulmocard, s. r. o., Třebechovice pod Orebem

1 **Murray, C. J. L.**: Global, regional, and national incidence, prevalence, and years lived with disability for 354 diseases and injuries for 195 countries and territories, 1990–2017: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2017. *Lancet*, 2018, 392, s. 1789–1858.

2 **Epidemiologie vybraných kardiovaskulárních onemocnění**. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/data/nkis/nkis-pripadove-studie/nkis-pripadove-studie.pdf>, vyhledáno 19. 9. 2025.

3 **Shahim, B. – Kapelios, C. J. – Savarese, G., et al.**: Global public health burden of heart failure: an updated review. *Card Fail Rev*, 2023, 9, e11, doi: 10.15420/cfr.2023.05.

4 **Foroutan, F. – Rayner, D. G. – Ross, H. J., et al.**: Global comparison of readmission rates for patients with heart failure. *J Am Coll Cardiol*, 2023, 82, s. 430–444, doi: 10.1016/j.jacc.2023.05.040.

5 **Tepetes, N.-I. – Kourek, C. – Papamichail, A., et al.**: Transition to advanced heart failure: from identification to improving prognosis. *J Cardiovasc Dev Dis*, 2025, 12, s. 104, doi: 10.3390/jcdd12030104.

6 **32. výroční sjezd ČKS**. Dostupné z: www.cksonline.cz/32-vyrocnisjezd-cks, vyhledáno 19. 9. 2025.

7 **Memorandum o vzájemné spolupráci**. Dostupné z: <https://e-coret-vasa.cz/pdfs/cor/2024/06/03.pdf>, vyhledáno 19. 9. 2025.

8 **Loosen, S. H. – Roderburg, C. – Curth, O., et al.**: The spectrum of comorbidities at the initial diagnosis of heart failure: a case control study. *Sci Rep*, 2022, 12, s. 2670, doi: 10.1038/s41598-022-06618-5.

9 **D'Amario, D. – Migliaro, S. – Borovac, J. A., et al.**: Microvascular dysfunction in heart failure with preserved ejection fraction. *Front Physiol*, 2019, 10, s. 1347, doi: 10.3389/fphys.2019.01347.

10 **Málek, F. – Veselý, J. – Pudil, R., et al.**: Doporučení ESC pro diagnostiku a léčbu akutního a chronického srdečního selhání 2021: Pracovní skupina pro diagnostiku a léčbu akutního a chronického srdečního selhání Evropské kardiologické společnosti (ESC) se zvláštním přispěním Evropské asociace srdečního selhání. *Cor Vasa*, 2022, 64, suppl. 3, s. 4–55.

11 **Táborský, M. – Málek, F. – Linhart, A., et al.**: *Chronické srdeční selhání: doporučený diagnostický a terapeutický postup pro všeobecné praktické lékaře*. Praha, Centrum doporučených postupů pro praktické lékaře, Společnost všeobecného lékařství ČLS JEP, 2023.

12 **Ambulance srdečního selhání**. Dostupné z: <https://mapaass.cksonline.cz>, vyhledáno 19. 9. 2025.

V jakém věku je správné zahájit měření a intervenci kardiovaskulárního rizika

MUDr. Martin Šatný, Ph.D. Centrum preventivní kardiologie, III. interní klinika – klinika endokrinologie a metabolismu, 1. LF UK a VFN Praha

1 **Národní kardiovaskulární plán 2025**, MZ ČR: 2025. Dostupné z: https://mzd.gov.cz/wp-content/uploads/2025/01/Priloha-3_NKV_plan-souhrnna-analyticky-studie.pdf, vyhledáno 30. 9. 2025.

2 **Zdravotnická ročenka 2021**. ÚZIS ČR: 2021. Dostupné z: <https://www.uzis.cz/res/f/008435/zdrocc2021.pdf>, vyhledáno 30. 9. 2025.

3 **Borén, J. – Williams, K. J.**: The central role of arterial retention of cholesterol-rich apolipoprotein-B-containing lipoproteins in the pathogenesis of atherosclerosis: a triumph of simplicity. *Curr Opin Lipidol*, 2016, 27, s. 473–483, doi: 10.1097/MOL.0000000000000330.

4 **Češka, R.**: Číslo LDL žije! *AtheroRev*, 2021, 6, s. 84–89.

5 **Sanin, V. – Koenig, W.**: Therapie der Hypercholesterinämie in der Primärprävention. *DMW – Deutsche Medizinische Wochenschrift*, 2019, 144, s. 322–328, doi: 10.1055/a-0657-1668.

6 **Mach, F. – Baigent, C. – Catapano, A. L., et al.**: 2019 ESC/EAS Guidelines for the management of dyslipidaemias: lipid modification to reduce cardiovascular risk. *Eur Heart J*, 2020, 41, s. 111–188, doi: 10.1093/eurheartj/ehz455.

7 **Visseren, F. L. J. – Mach, F. – Smulders, Y. M., et al.**: 2021 ESC

Guidelines on cardiovascular disease prevention in clinical practice. *Eur Heart J*, 2021, 42, s. 3227–3337, doi: 10.1093/eurheartj/ehab484.

8 **SCORE2-Diabetes Working Group and the ESC Cardiovascular Risk Collaboration**: SCORE2-Diabetes: 10-year cardiovascular risk estimation in type 2 diabetes in Europe. *Eur Heart J*, 2023, 44, s. 2544–2556, doi: 10.1093/eurheartj/ehad260.

9 **Mach, F. – Koskinas, K. C. – Roeters van Lennepe, J. E., et al.**: 2025 Focused Update of the 2019 ESC/EAS Guidelines for the management of dyslipidaemias. *Eur Heart J*, 2025, eha1190, doi: 10.1093/eurheartj/

Co by měl praktický lékař vědět o kardiogenetice

MUDr. Markéta Hojsáková GHC GENETICS, s. r. o.; Oddělení genetiky a molekulární diagnostiky, Centrum PATOS, Krajská nemocnice Liberec, a. s.; Oddělení lékařské genetiky, Fakultní Thomayerova nemocnice

- Český statistický úřad: Nejčastější příčiny smrti zůstávají v Česku nezměněny. Praha, Český statistický úřad, 2025. Dostupné z: <https://csu.gov.cz/produkty/nejcejtnejsi-priciny-smrti-zustavaji-v-cesku-nezmeneny>, vyhledáno 11. 11. 2025.
- Krebsová, A. – Kutílková, E. – Macek, M.: Náhlá srdeční smrt u dědičných kardiovaskulárních onemocnění. *Med Praxi*, 2023, 20, s. 218–222.
- Krebsová, A. – Kutílková, E. – Zoubková, V., et al.: Genetické vyšetření v kardiologii: Souhrnné vyjádření a doporučení odborníků Pracovní skupiny kardiogenetiky při ČAPK/ČKS, SLG a ČSSL a ST při ČLS JEP. *Cor Vasa*, 2023, 65, s. 798–805.
- Tomašov, P.: Genetika kardiomyopatií. In: Brdička, R. – Didden, W.: *Genetika v klinické praxi*. Praha, Galén, 2015, s. 109–131.
- Gray, B. – Behr, E. R.: New insights into the genetic basis of inherited arrhythmia syndromes. *Circulation: Cardiovascular Genetics*, 2016, 9, s. 569–577, doi: 10.1161/CIRCGENETICS.116.001571.
- Kohoutová, M. – Panczak, A. – Otová, B. (ed.): *Lékařská biologie a genetiky*. Praha, Karolinum, 2014–2019.
- Tavačová, T.: Molekulárně-genetické vyšetření v kardiologii. Dostupné z: <https://www.fnmotol.cz/wp-content/uploads/2025/01/molekularne-geneticke-vysetreni-v-kardiologii.pdf>, vyhledáno 11. 11. 2025.
- Arbello, E. – Protonotarios, A. – Gimeno, J. R., et al.: 2023 ESC Guidelines for the management of cardiomyopathies: Developed by the Task Force on the management of cardiomyopathies of the European Society of Cardiology (ESC). *European Heart Journal*, 2023, 44, s. 3503–3626, doi: 10.1093/eurheartj/ehad194.
- Lopes, L. R. – Ho, C. Y. – Elliott, P. M.: Genetics of hypertrophic cardiomyopathy: established and emerging implications for clinical practice. *European Heart Journal*, 2024, 45, s. 2727–2734, doi: 10.1093/eurheartj/ehae421.
- Eldemire, R. – Mestroni, L. – Taylor, M. R. G.: Genetics of dilated cardiomyopathy. *Annual Review of Medicine*, 2024, 75, s. 417–426, doi: 10.1146/annurev-med-052422-020535.
- Procházka, P. – Vařejka, P. – Matuška, J.: Doporučené postupy ESC pro diagnostiku a léčbu onemocnění aorty 2024. *Cor Vasa*, 2025, 67, s. 182–229.
- Fletcher, A. J. – Syed, M. B. J. – Aitman, T. J., et al.: Inherited thoracic aortic disease: new insights and translational targets. *Circulation*, 2020, 141, s. 1570–1587, doi: 10.1161/CIRCULATIONAHA.119.043756.
- Šípek, A. – Gregor, V. – Šípek, A. jr., et al.: Incidence vrožených srdečních vad v České republice – aktuální data. *Česká gynekologie*, 2010, 75, s. 221–242.
- Pierpont, M. E. – Brueckner, M. – Chung, W. K., et al.: Genetic basis for congenital heart disease: revisited. *Circulation*, 2018, 138, s. e653–e711, doi: 10.1161/CIR.0000000000000606.
- Vrablík, M. – Schwarzková, L. – Freiberg, T., et al.: Familiární hypercholesterolemie: klinické nálezy, molekulární genetiky a diferenciální diagnostika. *Athero Review*, 2016, 1, s. 19–27, doi: 10.14735/am.
- Tavačová, T.: Informace pro pacienty: Katecholaminerní polymorfni komorová tachykardie (CPVT). Praha, 2. LF UK a FN Motol, 2025. Dostupné z: <https://www.fnmotol.cz/wp-content/uploads/2025/01/brozurka-pro-pacienty-s-katecholaminsensitivni-polymorfni-komorovu-tachykardi.pdf>, vyhledáno 11. 11. 2025.
- Dostálová, G. – Reková, P. – Sedláková, K., et al.: Fabryho choroba. Interní medicína pro praxi, 2018, 20, s. 10–13. Dostupné z: <https://www.internimedica.cz/pdfs/int/2018/01/03.pdf>, vyhledáno 11. 11. 2025.

Diagnostika dlouhotrvajícího kašle

doc. MUDr. Václava Bártů, Ph.D. Plicní oddělení, Medicon, a. s., Praha

- Peters, A. T. – Altman, K. W. – Dicipinigitis, P., et al.: Therapeutic and mechanistic advances in chronic cough. *Ann Allergy Asthma Immunol*, 2025, 134, s. 639–648.
- Kolek, V. – Kašák, V., et al.: *Pneumologie – vybrané kapitoly pro praxi*. Praha, Maxdorf, 2010, s. 22–23.
- Global Strategy for the Diagnosis, Management and Prevention of COPD, Global Initiative for Chronic Obstructive Lung Disease (GOLD) 2025. www.goldcopd.org.
- Chang, A. B. – Redding, G. J.: Bronchiectasis and chronic suppurative lung disease. In: Bush, A. – Detering, R. – Li, A. M., et al.: *Kending and Willmott Disorders of the Respiratory Tract in Children*. Elsevier, 2024, chap. 44.
- Jakubec, P. – Kolek, V. – Kolář, M.: Diagnostika a léčba těžké pneumonie. Standard léčebného plánu 2019. www.pneumologie.cz.
- Falk, G. W. – Katzka, D. A.: Disease of the esophagus. In: Goldman, L. – Cooney, K. A.: *Goldman-Cecil Medicine*. Elsevier, 2024, chap. 124.

Racionální přístup k respiračním virům v kontextu medicíny založené na důkazech

MUDr. Peter Kunč, Ph.D. Imunoalergologická ambulancia, NÚDTaRCH, n. o., Dolný Smokovec, SR

- NCZI. Spotřeba humánních liekov, zdravotníckych pomôcok a dietetických potravín v SR 2023. Dostupné z: https://data.nczisk.sk/statisticke_vystupy/top_100_liekov/spotreba_liekov/Spotreba_liekov_a_zdravotnickych_pomocok_v_SR_2023.pdf, vyhledáno 14. 10. 2025.
- ECDC. Antimicrobial consumption in the EU/EEA (ESAC-Net) – Annual Epidemiological Report for 2022. Dostupné z: <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/surveillance-antimicrobial-consumption-europe-2022>, vyhledáno 14. 10. 2025.
- WHO: AWaRe classification of antibiotics for evaluation and monitoring of use, 2023. Dostupné z: <https://www.who.int/publications/item/WHO-MHP-HP5-EML-2023.04>, vyhledáno 14. 10. 2025.
- Chang, Y. C. – Wu, M. C. – Wu, H. J., et al.: Prenatal and early-life antibiotic exposure and the risk of atopic dermatitis in children: A nationwide population-based cohort study. *Pediatr Allergy Immunol*, 2023, 34, e13959.
- Brendler, T. – van Wyk, B. E.: A historical, scientific and commercial perspective on the medicinal use of Pelargonium sidoides (Geraniaceae). *J Ethnopharmacol*, 2008, 119, s. 420–433.
- Fang, L. – Zhou, L. – Kulič, Z., et al.: EPs 7630 stimulates tissue repair mechanisms and modifies tight junction protein expression in human airway epithelial cells. *Int J Mol Sci*, 2023, 24, 11230.
- Papies, J. – Emanuel, J. – Heinemann, N., et al.: Antiviral and immunomodulatory effects of Pelargonium sidoides DC. root extract EPs 7630 in SARS-CoV-2-infected human lung cells. *Front Pharmacol*, 2021, 12, 757666.
- Emanuel, J. – Papies, J. – Galander, C., et al.: In vitro and in vivo effects of Pelargonium sidoides DC. root extract EPs 7630 and selected constituents against SARS-CoV-2 B.1, Delta AY4/AY.117 and Omicron BA.2. *Front Pharmacol*, 2023, 14, 1214351.

Nejčastější kožní projevy vyvolané viry herpes simplex

MUDr. Radek Litvik Kožní oddělení, LF OU a FN Ostrava

- Benáková, N., et al.: *Moderní farmakoterapie v dermatologii*. Praha, Maxdorf, 2023.
- Beneš, J.: *Infekční lékařství*. Praha, Galén, 2009.
- Kang, S. – Goh, Ch. L. – Kim, N. – Kwatra, S. G.: *Fitzpatrick's Therapeutics: A Clinician's Guide to Dermatologic Treatment*. New York, McGraw Hill LLC, 2023.
- Štokr, J., et al.: *Dermatovenerologie*. Praha, Galén, 2013.

Arzenál vakcín dostupných v České republice – přehled, čím chránit pacienty

MUDr. Jiří Hanousek Ordinance praktického lékaře, Hradec Králové

- Ministerstvo zdravotnictví ČR: *Doporučení pro očkování v roce 2025*. Praha, MZ ČR, 2025.
- SÚKL. Přehled registrovaných vakcín v ČR [online]. Dostupné z: <https://www.sukl.cz>.
- ECDC: *Vaccine preventable diseases surveillance in Europe, 2024 report*. Stockholm, ECDC, 2024.
- Státní zdravotní ústav: *Sentinelová hlášení ARI/ILI 2023–2024*. Praha, SZÚ, 2024.
- ECDC: *Influenza in Europe – Annual epidemiological report 2024*.
- ÚZIS ČR: *Chřipka a očkování v České republice 2023*. Praha, ÚZIS, 2024.
- MZ ČR: *Onemocnění covid-19 – aktualizované doporučení pro očkování 2025*.
- ECDC: *Tick-borne encephalitis in Europe – Surveillance report 2024*.
- VZP ČR a další ZP. Příspěvky na očkování 2025 [online], www.vzp.cz.
- SZÚ: *Pertuse v České republice – epidemiologická situace 2024*.
- ECDC: *Hepatitis A – Annual epidemiological report 2024*.
- HPV Centre: *HPV a karcinom děložního čípku v ČR – 2024 data*.
- EMA/Reuters: *Approval of RSV vaccines for older adults in the EU (2024–2025)*.
- CDC Europe: *Herpes zoster epidemiology and vaccine impact, 2023*.
- WHO: *Travel vaccination and dengue vaccine update, 2024*.

Racekadotril v léčbě akutních průjemových onemocnění

doc. MUDr. Jiří Slíva, Ph.D. Ústav farmakologie, 3. LF UK, Praha

- 1 GBD 2016 Diarrhoeal Disease Collaborators. Estimates of the global, regional, and national morbidity, mortality, and aetiologies of diarrhoea in 195 countries: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2016. *Lancet Infect Dis*, 2018, 18, s. 1211–1228.
- 2 Cullen, J. M. – Cascella, M.: Physiology, Enkephalin (online). In: StatPearls, Treasure Island (FL), StatPearls Publishing, 2022.
- 3 Duque-Díaz, E. – Alvarez-Ojeda, O. – Coveñas, R.: Enkephalins and ACTH in the mammalian nervous system. *Vitam Horm*, 2019, 111, s. 147–193.
- 4 Holden, J. E. – Jeong, Y. – Forrest, J. M.: The endogenous opioid system and clinical pain management. *AACN Clin Issues*, 2005, 16, s. 291–301.
- 5 Lecomte, J. M.: An overview of clinical studies with racecadotril in adults. *Int J Antimicrob Agents*, 2000, 14, s. 81–87.
- 6 Hamza, H. – Ben Khalifa, H. – Baumer, P., et al.: Racecadotril versus placebo in the treatment of acute diarrhoea in adults. *Aliment Pharmacol Ther*, 1999, 13, suppl. 6, s. 15–19.
- 7 Fischbach, W. – Andresen, V. – Eberlin, M., et al.: A comprehensive comparison of the efficacy and tolerability of racecadotril with other treatments of acute diarrhea in adults. *Front Med*, 2016, 3, s. 44.
- 8 Cézard, J. P. – Duhamel, J. F. – Meyer, M., et al.: Efficacy and tolerability of racecadotril in acute diarrhea in children. *Gastroenterology*, 2001, 120, s. 799–805.
- 9 Vetel, J. M. – Berard, H. – Fretault, N., et al.: Comparison of racecadotril and loperamide in adults with acute diarrhoea. *Aliment Pharmacol Ther*, 1999, 13, suppl. 6, s. 21–26.
- 10 Prado, D.: Global Adult Racecadotril Study Group: A multinational comparison of racecadotril and loperamide in the treatment of acute watery diarrhoea in adults. *Scand J Gastroenterol*, 2002, 37, s. 656–661.
- 11 Wang, H. H. – Shieh, M. J. – Liao, K. F.: A blind, randomized comparison of racecadotril and loperamide for stopping acute diarrhea in adults. *World J Gastroenterol*, 2005, 11, s. 1540–1543.
- 12 Gallelli, L. – Colosimo, M. – Tolotta, G. A., et al.: Prospective randomized double-blind trial of racecadotril compared with loperamide in elderly people with gastroenteritis living in nursing homes. *Eur J Clin Pharmacol*, 2010, 66, s. 137–144.
- 13 Sudha, S. P. – Mohan, P. – Patil, N., et al.: Racecadotril versus loperamide in acute radiation enteritis: a randomized, double-masked, phase 3, noninferiority trial. *Int J Radiat Oncol Biol Phys*, 2024, 118, s. 616–625.
- 14 Duval-Iflah, Y. – Berard, H. – Baumer, P., et al.: Effects of racecadotril and loperamide on bacterial proliferation and on the central nervous system of the newborn gnotobiotic piglet. *Aliment Pharmacol Ther*, 1999, 13, suppl. 6, s. 9–14.
- 15 Eberlin, M. – Mück, T. – Michel, M. C.: A comprehensive review of the pharmacodynamics, pharmacokinetics, and clinical effects of the neutral endopeptidase inhibitor racecadotril. *Front Pharmacol*, 2012, 3, s. 93.
- 16 Rautenberg, T. A. – Downes, M. – Kiet, P. H. T., et al.: Evaluating the cost utility of racecadotril in addition to oral rehydration solution versus oral rehydration solution alone for children with acute watery diarrhea in four low middle-income countries: Egypt, Morocco, Philippines and Vietnam. *J Med Econ*, 2022, 25, s. 274–281.

Vliv magnezia a vitamínu B₆ na kvalitu spánku a stresovou odolnost nejen u pacientů s diabetem

doc. MUDr. Michal Dubský, Ph.D., FRSPH, MBA Centrum diabetologie, IKEM, Praha

- 1 Al Alawi, A. M. – Majoni, S. W. – Falhammar, H.: Magnesium and human health: perspectives and research directions. *Int J Endocrinol*, 2018, 2018, 9041694.
- 2 Jahnen-Dechent, W. – Ketteler, M.: Magnesium basics. *Clin Kidney J*, 2012, 5, suppl. 1, s. i3–i14.
- 3 Lewis, J.: Overview of disorders of magnesium concentration. MSD Manual Professional Version, 2025. Dostupné z: <https://www.msd-manuals.com/professional/endocrine-and-metabolic-disorders/electrolyte-disorders/overview-of-disorders-of-magnesium-concentration>, vyhledáno 5. 9. 2025.
- 4 Fiorentini, D. – Cappadone, C. – Farruggia, G. – Prata, C.: Magnesium: biochemistry, nutrition, detection, and social impact of diseases linked to its deficiency. *Nutrients*, 2021, 13, s. 1136.
- 5 Ryan, M.: The role of magnesium in clinical biochemistry: an overview. *Ann Clin Biochem*, 1991, 28, s. 19–26.
- 6 Jahnen-Dechent, W. – Ketteler, M.: Magnesium basics. *Clin Kidney J*, 2012, 5, suppl. 1, s. i3–i14, doi: 10.1093/ndtplus/sfr163. PMID: 26069819.
- 7 Abosamak, N. E. R. – Gupta, V.: Vitamin B₆ (Pyridoxine). In: StatPearls, StatPearls Publishing, 2025. Dostupné z: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK557436/>, vyhledáno 30. 8. 2025.
- 8 Percudani, R. – Peracchi, A.: A genomic overview of pyridoxal-phosphate-dependent enzymes. *EMBO Rep*, 2003, 4, s. 850–854.
- 9 Verni, F.: Vitamin B₆ and diabetes and its role in counteracting advanced glycation end products. *Vitam Horm*, 2024, 125, s. 401–438.
- 10 Zhang, Y. – Chen, C. – Lu, L., et al.: Association of magnesium intake with sleep duration and sleep quality: findings from the CARDIA study. *Sleep*, 2022, 45(4):zab276.
- 11 Arab, A. – Rafie, N. – Amani, R. – Shirani, F.: The role of magnesium in sleep health: a systematic review of available literature. *Biol Trace Elem Res*, 2023, 201, s. 121–128.
- 12 Abbasi, B. – Kimiagar, M. – Sadeghniai, K., et al.: The effect of magnesium supplementation on primary insomnia in elderly: A double-blind placebo-controlled clinical trial. *J Res Med Sci*, 2012, 17, s. 1161–1169.
- 13 Ge, L. – Luo, J. – Zhang, L., et al.: Association of pyridoxal 5'-phosphate with sleep-related problems in a general population. *Nutrients*, 2022, 14, s. 3516.
- 14 Pickering, G. – Mazur, A. – Trousselard, M., et al.: Magnesium status and stress: the vicious circle concept revisited. *Nutrients*, 2020, 12, s. 3672.
- 15 Xu, L. – Li, X. – Wang, X. – Xu, M.: Effects of magnesium supplementation on improving hyperglycemia, hypercholesterolemia, and hypertension in type 2 diabetes: A pooled analysis of 24 randomized controlled trials. *Front Nutr*, 2023, 9, 1020327.
- 16 ELDerawi, W. A. – Naser, I. A. – Taleb, M. H. – Abutair, A. S.: The effects of oral magnesium supplementation on glycemic response among type 2 diabetes patients. *Nutrients*, 2018, 11, s. 44.
- 17 Simental-Mendía, L. E. – Sahebkar, A. – Rodríguez-Morán, M. – Guerrero-Romero, F.: A systematic review and meta-analysis of randomized controlled trials on the effects of magnesium supplementation on insulin sensitivity and glucose control. *Pharmacol Res*, 2016, 111, s. 272–282.
- 18 Asbaghi, O. – Moradi, S. – Kashkooli, S., et al.: The effects of oral magnesium supplementation on glycaemic control in patients with type 2 diabetes: a systematic review and dose-response meta-analysis of controlled clinical trials. *Br J Nutr*, 2022, 128, s. 2363–2372.
- 19 Pouteau, E. – Kabir-Ahmadi, M. – Noah, L., et al.: Superiority of magnesium and vitamin B₆ over magnesium alone on severe stress in healthy adults with low magnesium: A randomized, single-blind clinical trial. *PLoS One*, 2018, 13, e0208454.
- 20 Jadidi, A. – Rezaei Ashtiani, A. – Khammohamadi Hezaveh, A. – Aghaeipour, S. M.: Therapeutic effects of magnesium and vitamin B₆ in alleviating the symptoms of restless legs syndrome: a randomized controlled clinical trial. *BMC Complement Med Ther*, 2022, 23, s. 1.
- 21 Noah, L. – Dye, L. – Bois De Fer, B., et al.: Effect of magnesium and vitamin B₆ supplementation on mental health and quality of life in stressed healthy adults: Post-hoc analysis of a randomised controlled trial. *Stress Health*, 2021, 37, s. 1000–1009.
- 22 Chamniansawat, S. – Suksridechacin, N. – Thongon, N.: Current opinion on the regulation of small intestinal magnesium absorption. *World J Gastroenterol*, 2023, 29, s. 332–342, doi: 10.3748/wjg.v29.i2.332. PMID: 36687126.

Nízkoobjemová střevní očista před koloskopii

MUDr. Petr Hrabák IV. interní klinika – Klinika gastroenterologie a hepatologie, VFN Praha

- 1 Siddiqui, A. A. – Yang, K. – Spechler, S. J., et al.: Duration of the interval between the completion of bowel preparation and the start of colonoscopy predicts bowel-preparation quality. *Gastrointest Endosc*, 2009, 69, s. 700–706, doi: 10.1016/j.gie.2008.09.047.
- 2 Schreiber, S. – Baumgart, D. C. – Drenth, J. P. H., et al.: DAYB Study Group: Colon cleansing efficacy and safety with 1 L NER1006 versus sodium picosulfate with magnesium citrate: a randomized phase 3 trial. *Endoscopy*, 2019, 51, s. 73–84.
- 3 DeMicco, M. P. – Clayton, L. B. – Pilot, J. – Epstein, M. S.: NOCT Study Group: Novel 1 L polyethylene glycol-based bowel preparation NER1006 for overall and right-sided colon cleansing: a randomized controlled phase 3 trial versus trisulfate. *Gastrointest Endosc*, 2018, 87, s. 677–687.e3.
- 4 Bisschops, R. – Manning, J. – Clayton, L. B., et al.: MORA Study Group: Colon cleansing efficacy and safety with 1 L NER1006 versus 2 L polyethylene glycol + ascorbate: a randomized phase 3 trial. *Endoscopy*, 2019, 51, s. 60–72.
- 5 Maida, M. – Sinagra, E. – Morreale, G. C., et al.: Effectiveness of very low-volume preparation for colonoscopy: A prospective, multicenter observational study. *World J Gastroenterol*, 2020, 26, s. 1950–1961.
- 6 Fuccio, L. – Frazzoni, L. – Spada, C., et al.: Factors that affect adequacy of colon cleansing for colonoscopy in hospitalized patients. *Clin Gastroenterol Hepatol*, 2021, 19, s. 339–348.e7.